

Vyhän Narratum Doctorin, Procastin ja
Kirkloherran Kokkolasta,

Andreas Chydeniuren
Puhet,

Kronobyn Mestaus paikalla pidetty,
Koska

Kuningaallisen Wasan Hovi · Oikeuden
Duomion jälkeen, Sotamiesten Matthias
Sjeltin, Abraham Frodin ja Petter Lind-
strömin oikia käsi ja kaula poikki halattin ja
Steilattin sinä 12 päivänä Huhti Kuusa
Vuonna 1786. Jotka olit murhanneet,
ryöstäneet ja murhapoltaneet Lasten · Opet-
tajan Johannes Matin pojan ja hänen
Waimonsa Kronobyn Pitäjästä ja Terwa-
järwen Kappelikunnasta.

Ruotsin Rielestä Suomerti läätty.

Wasasa,
Pränd, Georg Wilhelm Ländicerilda.

§. 1. Nytt on näiden kolmen murhamiesten
veri vuotanut. Se höyrhå wielå
waikittarens murhatuiden weren kosto-hu-
toa: Maan, joka viattomalla werellä on
saastutettu, pitä lainehtiman Murhatten
verta, että se krouresta vuhdistettain. I
Mos. Kir. 4: 10, 11. 4 Mos. Kir. 35: 33.

§. 2. Näiden pahanteidän rikoret ovat jul-
mat ja kyllä tiettyt meidän seksamme. Sö-
tamiehet Sielti ja Lindströmi, he olit mu-
tamia wijkloja ennen murtanehet itsensä La-
sten. Opettajan Johannes Matin Pojan
aittahan Terwajärwessä, jonga he lulin rik-
kahan olewan; mutta kostka ei he sielddä wä-
hindäkän rahoja kästtaneet, neuwottelit he
keskenänsä, kringa he parahiten olis tainneet
rynowätä tawaran hänен asuntuwastansa.
Ximipäinsä et he uskaltaneet heidän kauhiata
aitkomustansa tänttä, vain päätit otta seura-
hansa Sotamiehen Frodin, jonga he tiesit
olewan wäkevän, joka kauvan aika oli war-
kautta harjoittanut, ja ilman sitä jo ennen
oli miehen tappanut. Hänelle he ilmoitit al-
komurens, joka kohta mieldyi heidän jul-
maan neuwohonsa.

Ximielejetti murhajat matkustit nimitetyn
Lasten. Opettajan majalle, johonga he ehtool-
la hilian ennättivät. He rikoit kohta ne lu-
kut ja salwat joidenga turwissa, hän waimo-
nensa toivoi, suloisna rauhan aikana, ja rau-
ha

(3)

ha rakastawan Estwallan helmoisa, saarvansa
nautita yön lepoa rumihin virwotuxeri.
Mutta he herätettin murhamiesten kolinalda
ja Mies juori kirehesti turvan ovelle püssy
rädesä joka olt ilman kadingia, uhaten ami-
pua heitä, jos he askeldakan lähemmäxi roh-
kiesit tulla. Tästä murhajat wähän ty-
misiytit, sanoit itsensä matkamiehiri ja anoit
ruoka. Waimo kurotti heille woita ja leipä
porstuan, mutta Frodig, joka seisoi owen pie-
lesä ulkopuolella sai myös püssyn suun poiste-
turi puolestaan, ja retti Lasten. Opettajan
püssynensä turvastaulos. Tästä tartui hän
händä turkkuhun ja Lindströmin kausa kju-
nipitele händä, siben asti että Sielti joka ul-
koja hyppäsi porstuan, pisti hirwittäwän
murha puulon hänen rindohinsa. Veri pu-
halssi sen viattoman sydämimestä, ja hän
vaivui murhamiesten käshin!

Sjelti ja Lindströmi kruhdit myt tupa-
han, ja anoit Waimolda rahoja joita hänellä
sanoissans et heillä ollut. He physit arkuun
awaimia, ja kostka hän andoi ne heille, heitti
Lindströmi monet kerrat peräselddän tuhka
hänen silmihinsä, siben asti että Sielti, jon-
ga kädet wiedä höyrystit murha werestä tuli ja
pistti händä samalla puulolla jolla hän hänent
miethehensä surmannut oli. Se onnetoin wai-
mo vaiput laattialle ja waikeroitsi surkiasti;

A 2

mu-

mutta ei rukouret, et kynneleet, et walitus eikä weri tainut lepyttä murhajan julkia sydändä. Hän oli lumenut korvansa ja pääduttamut sydämmeensä ja pisti händä toisen kerran paljoa hirviämällä asehella Bajunettillä, joka oli tehny Waldakunnan viholisia vastaan *). Nytt arkut ja lukut murhailda avattin, rahat, lijanwateet, kultasormuret, ja yri lasten. Opettajalda itseldä tehty plakkari - kello ryövättin.

Mutta murha ja ryöväys piti myös sallittaman. Se murhattu mies makais kuollunna weresansa porstua, ja waimo weti wijnimeistä kerta hengiansa tuwasa, koska murhajat päätit wällänsä, että polta rumihit ja huoneet. He kannoittivat heitääneitä neuvoista niiden murhatuiden rumihit sänkyihyn, kokisit kaikellaisia syttöjä sen alle, ja virittivät nihin walkian.

Nytt vasta murhajat valenit saalhinensa ja omisa tunnoisansa poltinraudalla lauhiasi merkittyt. He hymyisivät heitäänsä vuorokauden yhdesä heinä lädosa, joka oli runsaamman kuin peninkuorman matkan päässä murha - ti - loista, ja sitten vasta menivät he itsekseen kottansa. Woi hirmuista töitä!

Naburit, jotka walkian loistolsa herätettiin

untiwooteildansa, kisruhdit sammittaman wahingon - walkiata; mutta he löysit niiden enimmitten tuhvarit palaneitten rumisten ala werisää waattelta, josta he päätit murhat tapahtuneen. Hjelti ja Lindströmi olivat saaneet Esimiehildånsa luwan kultia Sawonmaahan, jossa he aiwoivat sitä ryöstettyä kalua kauvita yhteisesti edusti. Mutta Jumalan Vanhurstaus ei fallinut heidän vahudenka salasa olla. Hjelti ja Frodig luultivat kyllä monesta vilkapaaksi tähän ritkoren, sillä he olivat murha yönä poisa torpistainsa, ja ilman sitä tutut pahanteikiat; mutta ei heitä vastaan mitään todistusta ollut, ennen kuin Hjelti, joka jonguri varastetun kalun tähden pantiin rautohin, koko ajan tunnisti. Herran suuri Nimi olkohon ihankaitkisesti kisetti ja tunnisti! joka pienten asien haaraan kantta ilmi saatti nämät kauhittavat pahangoit, ja walmisti pahanteikiolle ansaitun rangasturen, minkoinen nijn olis monet murhat ja väkiwallaisudet ennen pitkää tainneet tapahtua meidän seassamme.

S. 3. Tainkallaiset ovat ne julmat pimeyden - työt, joista epäilemättä sanoma on ollut kaikella mierolla. Näitä olen minä myös tahtonut lyhytkisesti kertoa minun sanan kulloilleeni, että ne kaukaisemmatkin mahdaisit nytt koska he ovat tullehet katsomaan näiden

*) Oikeuden edesä kieksi Hjelti tämän sehuhenja, mutta tunnusti sen sangiudesta,

murhaisten hirviästä loppua, saada sekiän tiedon heidän rikoristansa. Mutta ei sinä kylä ole; minä tahdon myös tällä erällä joitaan lawiammalda osotta teille niiden julmuutta, että te tässedes kaubistuisitte näitä ja muita Christikundaa hawäisewiä rikoria, ja että te senkautta tulisitte lehoiteturi Jumalan velkoon ja muihin Christillishin harjoitukseen, jota paitsi ett' te suingaan woi vältää kallvarata omatundoja ja häpiälistä kuolemaa, ja turhaan eisitte auturutta sekä ajasa et-tä ihan kaikkisuodesa.

S. 4. Nämät murhamiehet! he olit jo lapsudestansa heidän Vanhemmildansa saatetut Jumalan armo-syntien. He tultt ylöstöteturit Jumalan armo-lapsi ja merkittiin meidän Kallihimman Ypähtajamme Kristin. merkällä sinä Pyhäsa Rastehesa, josa he puolestaan kummeensa lautta lupaisit luopua perkeleestä ja taikista pimeyden töistä, ja walalla wakuitit taiken elinaikansa palwella Herraa sitä suurta Jumalata ja olla Hänens yöhille kastivillensä kuuliat. Uusasti on heitä hamasta lapsudesta neuwottu ja waroitettu tämän Pyhän liiton suuresta arvosta ja sisällepidosta. Minä tiedän että he ovat myös omalla suullansa uudistanehet sen kallithin walan Herralle kostka he ensi kerran sait nautita sitä pyhä ja kallista Ehtoollista, josa se rak-

tau-

laudesta valawa Ypähtaja Jesus Hänens Ruumihins ja Werens osallisuudella tarjoisi heille voimaa pyhään ja Jumalisehen elämä-kertaan. Lijton-äni on joka kerran kuin he ovat astuneet Herran Pyhyteen voimallisesti soinut heidän korvisansa. Mutta O! millä tavalla ovat he liiton pitäneet? kuinka ovat he walastansa waarin ottanehet? Minä olen hamasta lapsudesta noudattanut heitä hartahilla neuvoilla ja waroiturilla; mutta he ubraisit itsensä synnille ja verkeleelle. He ylönpätköivät taiken nuhteenv ja tallasit Testamentin Weren jalkainsa ala. Nämä ovat he walapattoiset ja petolliset ollehet sitä suurta ja Vanhurkasta Jumalata vastaan. Se ovat walan katsoneet ylon ja särjiv liiton Hes. 16: 59. Ach! se joka liiton särke pitäisikö hänен pääsemän? Cap. 17: 15. Ej! sillä tirottu olkohon se joka ei tottele liiton sanoja: sano Herra Jerem. 11: 3.

S. 5. Walapattoiset ovat nämät vahante-kiat vielä usiamalla tavalla. Nijakuin Sotamiehet ovat he awatum Janun alla walalla wannoneet: nijn totta kuin heitä Jumala autakoon sjelun ja rumihin puolesta; nijn tahdoit he myös olla Kuningaalle ja Isämaalle uskolliset ja warjella heitä wimmeiseen weripisaraan saakka. Sentäh-den olt sota-asehet heille uskotut, torpat ja

A 4

asuin-

asuntisat talonpoista raakelut: he nautti val
heildä palkan sekä sodan etä rauhan aikana,
ja valtta sitä monia suuria etuja: Mutta O!
hirviätä walapattoisuitta! nämät rauhan
ja wapauden wartiat, he itse pistävät puu-
kon heidän sytytämän kansaveljensä sydämē-
hen. He ryövävät taiken hänen tarvaran-
sa, ja vielä päälliseri Waldakunnan waru-
stumilla surmarvat sen murhesta ja pelrostaa
pyörthyneen ja horjuvan waimon.

Kuningas on Hallituren Muodon 2 §. wa-
lalla wakuuttanut, ettei ketään Hånen a-
limmaisistansa turmella hengen, elon eli
tarvaran puolesta. Ja nijntuin Laki yh-
delta puolen wakuutta meitä tästä meille
wannotusta wapaudesta, nijn owt sotamie-
het toisselta puolen sen wartiat. O! åäritöin-
dä vahamilkeisyyttä! itse wapauden wartiat
he rikkowat sen liito-walan jonga Kunin-
gas on wannonut Hånen alimmaisillensa.

§. 6. Jota enämmän minä tutkin heidän
vahuntansa, sen enämmän julkene se mi-
min silmisäni. Kenen sydän ei kuole, kenen
silmat ei lyhynellä, kostka murhajat wim-
masansa tarkawat wiamoinen pääle? Nón
pimeys olt jo peittänyt Tainvaan mustalla
waipalla kostka Lasten - Opettaja Waimonens-
sa olit menehet lewolle wirroottaman edes-
mennehen pääwan työstä wäsyneitä rajojan-
sa;

sa: He tiesit elävänä Christiithin seasa jots-
ka Lain ja Christillisyden sitehiltä hallitaan.
Rauha ja lewollinen omatunto olt taiken pes-
won poistanut heistä: ja juuri silloin he herä-
tetään murhamiesten meteliltä. Veri-koirat
tarkawat heidän päällensä, ja ei tukan tien-
nyt tulla heille auri, sillä he olt rakendaneet
majansa metsän suojaan wåhän matka Kir-
kolda: mutta mingä tähden heitä wainotaan?
Mitä pahaa olt he tehnehet näille murhail-
le? Warsingoön he jollaan tarwon olt heidän
miellensä pahoittaneet? Ei millään muotoa.
He olt luonnostansa hiljaiset ja rehelliset, ja
Luoja olt jo lapsudesta wiamoiden ja rehel-
lisyyden merkillä kaunistanut molembain muo-
don: he kohtelit kaikkia ihmisiä siivendellä ja
noyrudellä, ja sentähden multa yhteisesti ra-
kastettin, ja näitä hyviä tapoja oli hän myös
niinkuin lasten opettaja sekä opilla että elä-
mällä nuorukaisien sydämimihin istuttanut.
Milästä siis yllitti murhajat tähän wiatt-
muden majaan? Jo! yxi kirottu himo ryö-
vätä lähimäisenä tarvarata ja omaisuus-
ta. Lasten Opettaja waimonensa olti morn-
desta harjaunduneet tarkahan käsityöhön: he
olti vriat ja ahkerat töisänsä, ja pidit tarva-
ransa tarkasti tallella; sentähden Jumala
myös siunais heidän otsansa hien nün, että
heillä ei ainoastans olnut jokapäiväinen leipa,

mutta myös joku vähä säästössä, ja juri tämän tähden tändyt heldän kuolla. Murhajat he anovat ruoka, sitä heille annetaan. Wain ei heidän näkänsä sammui ilman murhatta eikä janonsa ilman werta. Metsän-pedot näkisänsä jostkus raatelevat toisiansa, mutta ei yhtään niin julmaa löydy joka ei kesustu elättäjänsä. Pakanat! jos ei ihmisten eikö ptoinkan seasa teidän wertaanne löydy? Oliko teillä sydändä pistä puukon sen powehen joka teitä ruokki ja murhata hyvin tekötäanne? Ah! minun Jumalani! joko satana on niin riivannut synnin orjat, että he pahudesansa ovat julmemmat kuin metsän pedot, ja ettei heidän kirottu himonsa tarvarain verän vähemmällä sammui kuin viattoman murhalla ja weren vuodaturella. Luondo huoka, järki ja taito tyyristy, kenen sydän ei täsä kuole ja kenen silmät ei sula wesihin?

S. 7. Mutta hirnu vielä enääminä lähestyy meitä, jos me ajattelemme, että sama onnettomus olis tainnut yhtähyvin kohdata meitä kuin Lasten-Opettajata ja hänen väimoansa. Me halvittime kaikin waaraa näiltä ja näiden vertaisilta ryövättä taikka murhatka. Ja mikä turwa meillä hengen, elon ja eläymän puolesta silloin olis? jotka sanat kuitengin sisällänsä pitävät taikken meidän luonnollisen onneimme.

Ulkos

Ulkolat minua, en minä tahdois teitä rauhattomari tehdä eikä valjailla warjoilla velotella. Näiden vahanteikiän vijimmeiset tunnusturet ovat ilmi saattaneet monet julmat murhan hankehet. He kirkkuisit murhalla ja tulipalolla kostaa kaikkia niitä jotka vähän-gän vastustit heitä: he suuttuit Opettaille, jos he wain kysyti heidän elämänsä peräään: heidän nuhteensa ja waroiturensa yllätti heitä sammumattomaan vihaan, niin että he uistasti etseit kostoa ja tila murhatarensa meitä. Ja ei vijimmein tarwittu mitä ryöväryären ja murhan syntä, kuin joku vähä tarvarata säästössä. Jos sekallaisia murhan ja warkauden lahkotundiä vielä löytyis, mikä turwa silloin meillä? mikä luetta tarvalla? me mahdannee syystä Seurakunnan kansa walitta ja sanoa

He ovat kirkkus ja vimmas,
Et voi meit kärstä tiellä.

Aikorvat myös heidän kitans,
Ett saisit meitä niellä.

Kuin aallot meres paahavat,
Nijn he meidän vertam janowatz;

Jumal taitwast sitä nähtöön! No 85: v. 3.

S. 8. Rakkaat Sanankuiliat! mikä arvo näillä töillä? mikä valka våälliseri? Woipisko kukan niin mustia murhan töitä waliari walaa? järki ja Jumalan sana, molemmat

kroa

(12)

Eroa senkallaista julkisia rikoria. Herra huita Sinaista: Ei sinun pidä varastaman, ei sinun pidä tappaman 2 Mos. K. 20: 15, 13. Ja 3 Mos. K. 19. kulu se: Ei teidän pidä varastamani eli valehteleman eli pettämään toinen toistan. Ei teidän pidä wäärin wannomaan Minun Niemeeni, ja hääwääsemään sinun Jumalas Niime, sillä minä olen Herrä. Ei sinun pidä tekemään lähimmaiselles wääryytä eli ryöwämän händä. Ei sinun pidä myös asettaman siiuas lähimmaises werta vastaan, sillä minä olen Herrä. Ei sinun pidä kostaman eikä vihamain sinun kansas lapsia. Sinun pitä rastaman lähimmaistä nijn kuin itse siiuas, sillä minä olen Herrä, vers. 11, 12, 13, 16, 18. Näiden lähetyin rikkoille on Rauhan Jumala itse julistanut yhden lauhittawan krouuren duomion, kostä se esimerkki kulu, 5 Mos. K. 27: 24. Kirottu olkoon joka lähimmaisenä salaisesti lyö, ja kaikki kansa sanokan, amen. Kirrotut ovat he ajasa, sillä omantunnon mato kalwa heitä. Marpusen rapsaus lammantta heitä metsistä paimennalla ja heidän pahudensa kuliaile höllä heidän silmisänsä, ja waikka he pelivostia palenewat murha luolahansa, nijn niden wiattonain veri kuitengin huita lakkamata ko-

Koa

(13)

stoa heidän korvisanssa: heidän täyty Catnin kansa lauhiasi huuta: Kuuka ikänäns minun löytä se tappa minun. 1 Mos. K. 4: 14. Rauhattomat ovat sentallaiset pahanteiat maan päällä, sillä heidän omatundonsa joka on poltinraudalla syvästi merkitty pure heitä 1 Tim. 4: 2, ja Jumalan kostoduomio murhamiehille on heidän päänsä päällä: Joka ihmisen weren vuodatta, hänen verensä pitä ihmisten kautta vuodatettamaan, 1 Mos. K. 9: 6. Ja 4 Mos. K. 35: 30, 31, 33. nijn puhu Jumala itse Moserelle Moabiterien maalla, wähä ennen kuin Israelin piti sisälle käynähän siben sunnattuhun Canaan maahan: Niehentapajaa pitä tapettaman todistaitten suun jälkeen; Ja ei teidän pidä ottaamaan yhtäkään hindaa miehen tappajan hengen edestä, joka itse pahimdesta on kuoleman matkaan saattanut, sillä hänen pitä totisesti kuoleman. Joka vereen vikapää on, hän saastutta maan, ja maa ei taida puhdistetta verestä joka siben vuodatettu on, muutoin kuin sen weren kautta joka sen vuodattanut on. Mutta kosto käyti wielä edemmäri. Kirrotut ovat sentallaiset pahanteiat hankaitillessi; sillä nijn sano Apost. Pawali 1 Cor. 6: 9, 10. Ettäkö te tiedät, ettei wääräät pidä

pidä Jumalan waltakunda perimän. Ja kostä hän hawaitsi, että monda sental-lästä löytyi Corinthon Seurakunnasta, jotka tahdoit wähendä tätä Herran wiha, kohtaa hän heitä liwahalla niuhella ja sano: Älkät erykō, eikä huorintekian, eikä epä-jumalten palveliaan, eikä salauuotei-sten ... eikä warasten, eikä ahneitten, eikä juomaritten, eikä pilkaitten, eikä raateliaan pidä Jumalan waldakundaa perimän. Ja Gal. 5: 19, .. 21. niin hän luettele ne julkiset lihan tröt erinomattain kateuden, murhan, juopumuxen ja y-lensyömisken: ja sano wijnmeiseri Ueditä minä teille edellä sanon nijikuun minä enningin sanonut olen etta ne jotka sen-kallaisia tekevät ei pidä Jumalan wal-dakundaa perimän. Jesus itse jonga sy-dän hohta sulasta rakkudesta syndisilä koh-taa, hän sano Matth. 5: 21, 22. että mieheittäppajan pitä helvetin tulehen wi-pää oleman, ja Joh. Ilmest. l. 21: 8. sano hän etta murhaitten ja pahanteikan pal-ka pitä olemaan sinä járwesa joka pal-tulesta ja tulikivesta.

Elys wäräis, wäpis, ann' laikke' karwas nostaa, Älin muistain kuunga julkista Jumal' kostaa, Syndisill' helmetin waiwas haitias, Ja kadoturen kuopas kauhias.

Nro 408: v. II.

S. 9. Kauheita töitä! hirviätä pahuutta ja omietoinda loppua! kenellä nijn liwikowa sy-dän? Luka nijn paadutettu synnin orja! Täte-ka synthykö ihmisen sydändä, joka näitä tut-tustellessa taidais maledhä tainkallaishin kadot-tawihin syndehin.

Kuningan Korkia Käskynhaldia on pyytänyt minun varoitust sanaa sarnamaan teille jotka tästä saatavilla olletta. Tähän olen mi-nä myös sekä Viraldani että omaltatunnol-tani welwotettu, erinomattain kostä minun on nytt täytynyt särjetyslä sydämellä seurata näitä kolmia murhamiestä kaula-pölylle, jotka kuitengin ovat ollehet minun sanan kuuliani; mutta sitten murhan, ryöstön ja murhapolton tähden sekä Jumalan että Nuotsin Lain jälkeen duomitut kuolemaan. Heidän murhatäensemänsä ovat nytt poikki ha-katut, ja heidän werensä vuodatettu viatto-maan weren hinnari. Nämät poikki hakatut kädet ja väät pitä nytt uqulittaman steilein nendän ja heiden rumihinsa pitä runkoratta-hille asetettaman, että heidän werta janowat silmänsä korppeiltä ulos kaiwetaishin ja hei-dän rungonsa tulis kottille ruari. Kauhitta-wa paikka matlamiehille! Otkohon tåmå ir-staisille syndisille pelwoxi hillitemään heitä pahudesta! Awattu speilt joka osotta synnin surklan lopun! Ja julkinen todistus nykyisille ja

ja tulewille sulukunnille, kuinga Elijwahasti
Jumalata pelskåvå Esiwalda rangaise wåki-
wallaista rauhan rikkoita.

§. 10. Mutta ei siinä minulle kyllä ole,
että nämät julkimmat rikoret ja heidän kau-
hiat rangaisturensa teitä hirwittåvät. Wie-
lä minä tahtoisin jotakin teille puhua varo-
tuxeri ja ylösraakennuxeri. Mahdotoin on se,
että hri siivä ihmisen ilman päänhouriota
taita yhtä hawaa mieldyä näin julkisihin pi-
meyden töihin. Minä olen viisi sijtä ettei
Sjelti, Frodig taikka Lindströmi, luuleet
niinkauvas joutuvansa kostka he nuorudesan-
sa astuit synnä teille. He kauhistuit sitä. Nijn
mahdotoin kuin se on että yhdellä askelleella
astua larosta vuoren kuckulalle, nijn mahdo-
toin on se myös että juosta nijn hirmusihin
rikorihin. Mutta se tapahtuu wåhitellen. Ne
julkimmat vahattyöt kyllä alusa hirwittå-
vät syndistä; mutta askel askellesta yltyn pa-
huus nyn ettei omatundo, ei syndein julkius
woi pidättä marhasta ja werenvuodaturesta;
ja siivä ei taida pysyä siveydesänsä jos et
hän kauhista ensimmäisiä rikoria.

Näiden pahantekien esimerkki sen kyllä
todista. Minä tunsin heidän jo lapsudesta.
Minä noudatin hettä akteroilla neuvoilla ja
varoitustilla, ja heidän wijmnenen tunnu-
sturensa on tämän ajan wåhistanut. He
olit

olit jo pienedesä harjauneet näpistelemaan,
josta kuin se menestyi he sitten yllnit uppo-
markahari. Ja hri näistä murhamiehista
kostka hän hawahti pahudensa ja kuinga hän
wåhitellen oli siben juosnut, hutsi wielä fan-
giudesä kirosta ja kostoa kuolleen äitinsä y-
litse, joka händä lapsudesta oli siben harjoit-
tanut. Nuorukaiset jotka kaswanvat kuri-
toina, ja itsepintaisudesansa saavat kostaa
pienia rikoria, tai purvat sijtä wåhitellen
murhaan ja wåkiwaltaisutehen. Vanhem-
pain taidotomius saattamaan lapsiansa pa-
lowijnan ja muiden wåkerwän juotavain
makuhun, syhyttä heidän himonsa niiden pe-
rään nijn palawari ettei he wåhindäkään tot-
tele nuhteita ja rangaisturia; mutta panewat
kaiken elon, elämänsä altihiri samuttaren-
sa wijnan himoansa.

§. 11. Nämä pahuus ja turmelus jo lapsu-
desä waltaisi heitä, joka wijmmein upotti
heidät nihin julkimpishin pimeyden töihin,
eikä alkua kyllä pieni oli. Mutta tähän tu-
lit wielä usiammat retket aurii, kijhottamaan
heitä pahantekohon. He olit ruoteista wa-
ramiehen pestin ottaneet sillä ehdolla etta
ruotin piti elättämän ja waatettaman heitä.
Ilman kuria ja perääntäksandota sait he kas-
waa laiskudesta ja ilkiwallaisudesta, airotut
ei työmiehixi, eikä hyödyllisixi ihmisi, mut-

ta ylönnannetuxi ubixi, lunastamaan Ruotitalonpoikia Sotamiehen palveluresta, ehkä minä usein waikka enimmiten turhaan, tämän järjetömän ylöskaivattamisen tähden sekä yhteisesti että erityisesti, olen heitä varoitstanut ja muhdellut. Minun sanan kuultani! Onko se mahdollinen, että yksi wiidentoista vanha pahanretkinen nuorukainen, jota sitten 5, 6 eikä 8 ajastaika lihotetaan nijinkuin järjetöndä eläindä latiskundesa ilman kuria; Onko se sanon minä mahdollinen että sen kalainen taita itsänsä hillitä juopumisesta ja muista pahudesta, erinomattain kossa hän usein Ruotitalonpoiltaan juotetaan ja ilman sitä jo edeltä kättä saa hurvitella yhden osan ruottipalkastansa taikka juomingeissä ja korttisveleissä, elikkä langetettuun sakkoihin marssi? Joka vähängän tuntee nuoruuden hulluutta, ja tietä kuitnga hitahat he ovat pahutehen, Ah se kyllä näle ettei senkallainen nuorukainen taida olla ennellinen jota kaikki talutta pahuuden retkiille, ja ei sitä kättä löydy, joka hänen pysäytäisi.

S. 12. Mutta heidän onnettomuudensa mitä ei ollut vielä täytetty. Bahius oli kaikein Christillisheden ja Jumalaisuuden uhalla rivennut taluttamaan heitä astel askelelta niin hiin kaikein julmimpinä pimeyden töihin, nijinkuin nuorukaisista talutetaan viisautta ja hy-

hyviä tapoja oppimaan yrinkertaisuudesta Kirkkaumpihin Skouluhin. Koska he Sotamieheri tulduuansa saavat Ruotitalonpoilta pääpalkan huostahansa, niin he sen kansa kohta joutuvat krouvarein käsibin, jotka sitten kaikeilla ahkerudella kehoittawat heitä juopumisreheen, palvelevat ja liehakoitsevat heitä, sihen asti että he saavat heildä rahat, ruoti-lehmän ja enimmiten kaikeen torpan viljan. Naisia syynnin kapakoissa harjauvat he juopumisreheen, uppiniiskaisuutehen ja laistuteen niin ettei nuhteet eikä varoitukset taidaa heitä hillitä. Latiskuutta noudatta näkää ja heidän sammuumatoin viinan himonsa saatta heidät suureen rohan tarpeesehen. Mistä he niitä saavat? Tässä hädästä heitä kyllä neuwottihin salaisia viinanpoltoja Kruunun palvelioille ilmoittamaan, että he sitten päälekantajan palkasta olis osan saanehet. Tuota konstia miehet kokewat, antavat aksioita edes ja rupianvat itse todistairi. Ja Sjelti typnusti sangiudesaa väärän valan tehnehensä joka puno ansan omalle kaulalle hirttärens itseänsä, ja pantti pluukon piwohon murhatarenrsa viatoinda lähimäistä. Ja jos he jonguu vähän saavat, niin ei sillä kuitengaan kauvoim kuitwaa kurkua lasteta. Mikä neuwo auxi? Varastaa, ryövärtää ja murhata.

§. 13. Ratsokat minun sanan. Kuuliani! näin hirviät ovat ne retket jotka näitä murhamiehiä on hamasta lapsudesta wetänyt nijn suureen pahuteen etta he ovat koko kansalle lauhistus. Nijn se käyti wielä nytkin sen irstaisen ja juotilaan nuoruden kansa: yhdestä pahudesta langiavat he toiseen, siben asti etta he havaitsemata hukuttavat itsensä sekä aijallisehen etta ihanlaikisehen ormettomutehen.

Sis syystä hyvästä minä täsä ensiri kehotan sekä itsäni etta minun Kansa-Weljäntä wicentehen ja ahkeruteen meidän virasamme, sillä me olemme Pääpaimenelda Jesuvelha saaneet sen sydändä liikuttawan lästyn, etta kaitsta Hänен kallististi lunastettua laumaansa: ahkeroitkamme kaikella voimalla etta meidän sanan. Kuuliamme oppisit tundemaan ja yleiskäytävän Jumalata. Alkamme heidän ymmärryvensä silmät liikuttawain kansapuheitten kautta näkemään kuinga hirviä syndi on, ja mikä onnettomus sitä noudatta, ja pyytäkamme kaikella halulla Vapahtajan Sowindo. Weren voiman kautta ylösraakenda elämätä Jumalismutta ja hyvin ja Christillisää arvuja. Alkamme ikään lunkko meidän Paimen Wirkamme sillo oikein toimittanehen, etta me ainoastans Kirkosa ja Heran huoneesa opetamme meidän

dän sanan. Kuulioitamme; mutta Apostolin Pawaln neuwoon jälkeen 2 Tim. 4: 2. Pyytäkämme pääalle sekä hyvällä että sopimattomalla ajalla. O! minun rakkaheimat Kansa-Weljeni! lisätkämme meidän tarkaudemme ja waarinpitonne meidän sanan. Kuuliamme waelluresta, perähänhylyläimme ja tutkistekamme sitä viriäst, ja voimallisten neuwoin ja varoitussten kautta estätkämme heitä synnistä, ja kehoittakamme heitä oikiaan ja Christillisehen elämään, sillä Jumala ja Eiswalda on asettanut meitä Pispoiri ja warttoirti kaitsemaan Jumalan Seurakuntaa. Apostolitken Tekoin 20: 28.

§. 14. Te Vanhimmat! Te Vanhempain siiset! ja te jotka oletta Eiswallalta saaneet wallan hallita mitä! Teitä manaan minä, alkät pitäkö teidän lastennia ja läskyläistenne ensimmäisiä rikoria halvana ja tyhian veroja, ehkä kuinka vähäiset ne itsesäns olis. Miria niska pitä viennä sijutettamaan. Ei iläään sulku tulville tulleita wesiä sulje, eikä hengi totehisintulleita enää auta läkityret. Nijn se on synin ihmoin kansa, jos ei niitä tukahuteta lapsudesta, ja ennen kuin omatunno on pahudelta kaitetti paadutetty, nijn se on mahdotoin niitä enää hillitä. Alkät syidisellä ja jumalattomalla elämällanne kylrväkö synnin siementä lastennia sydämitta hin,

hin, sillä moni lapsi on Vanhemmiltansa oppinut kiroilemaan: Moni Jsa ja Atti on harjoittanut lapsensa varastamaan ja yllättäneet heitä vahaa vahalla kostamaan. Moni hyvänsi opera vanhien on tyhmiästi painanut vina kupin lastensa huulille johonga se siten on häxi päävärxi tartunut. Teidän pehmeydenne säästämän lapsianne töistä on tehnyt heitä laiskari, ja se ilkiwallaisius jonga te oletta heille sallinehet pahudesta ajelemaan ja hänjä seuroja noudattamaan, on kaikei turmellut heidät. Oppitaat Herran Nimen tähän lauhiasta tavauesta, suuremmalla huolella ja murheen pidolla ylöskaavattamaan teidän lapsianne ja viisumpa waaria pitämähän kaitista niistä jotka teidän haluunne uskotut ovat, jos te muutoin tahdotta wältä sitä kovaa edeswastasta, joka teillä on Herran viimmeisenä päävänä, koska ne jotka teidän huolimattomuudenne lauttaa ovat kadotetut huitawat kivousta teidän olittenne ja se wihotettu Jumala vaati heidän werensä teidän läsnänne: Sillä joka pahenda yhden näistä pienemmistä, . . parempi hänен olis ette myllyn kiroi riipustettaisiin hänens kaukaans ja upotettaisiin meren sywyteen. Matth. 18: 6.

S. 15. O! te nuorukaiset! te joista nijn mon-

monda tästä saatavilla on, kiusemasa näiden murhamiesten hirviötä ritoria ja näemästä heidän onnetoinda loppuansa. Ottakat kuitengin tämä päävänä wisu waari niistä neuvoista joita te ennen ylönkatson het oletta. Jesuren Nimen tähden! kawahtakat teitänne synnii ladottawaisesta wallasta: kaiokat sitä kirottua laisennutta, ja harjoittelkat itsänne askaroittemaan sitä kuin hyvä ja hyödyllinen olis: Oleskellat hyväin tapaisten ihuisten parisa: vältäkät synnii seuroja ja kirotkat joka askeleen jonga te astutte juomareitten, korktipokoin ja pikkaitten seurasa. Psalm. I : I. Mutta jos te jo jollan ta-walla oletta poikkennehet siwyden polusta, nijkuin moni teistä, Jumala paratkon! on tehnyt; nijn awatkat silmäanne ja katsokat mihingä verikatohon syndi teitä wetä. Hilkkät itsenne tänapäävänä pahoilda retkildä, tunustakat wäärydenne fille kailkittietävälle Jumalalle, katuakat pahuntanne ja ruvetkat kaiesta sydämmestä palvelemaan sitä Pyhä Jumalata ja noudattamaan hänens käsitynsä, sillä muutoin ette suingaan sruunaista saa. Ja jos ei tämä hirviä weren tuodatus, jos ei yhden rakkaudesta palawan opettajan waroitus woi tänapäävänä herätä simia sinä turmelsdi nourukainen surutto-medes unesta ja waikutta sisässä wilptöindä ka-

(24)

Katumusta; nijn sinā olet, Jumala armahta-
koon nijn totta! sinā olet hukasa.

§. 16. Mutta täsä on myös epäilemätä monda ijällisempä saatawilla, jotka lai-
skuidesa, juopunuresa warkandesa ja myr-
han hankkehisa ovat noudattaneet näitä murhamiehiä asteleesta astelehen, ja minä tunuen usianupia jotka ei yhdessä mutta san-
gen monesa pahanteosa ovat ollehet yhde-
sä neuwosa heidän kausansa. Speilatkat mytt itstänne näiden julmain seurakumpa-
nunne werestä ja kauhistukat heidän hirviä-
tä loppuansa. Tästä päävänä ovat he pal-
kansa saanehet, kuka tiest emmen pitkää tai-
ta teidän vuoronna olla. Wijmenen askel teiltä puntu, ja kuinga pian te seu astut-
ta, jotka himoinne timmasa kijruhdatte on-
nettomitehen? jos Sjelti ja Lindströmi
olis waatinut teitä seurahansa rahannotto-
hon nijukuin Frodig, nijn moni teistä o-
lis mennyt, ja jos yxi olis murhannut,
nijn tuskin joku teistä olis sitä ilmoittanut.

Mitäs taidaisin minä tänapäivänä sa-
noa teille waroituxeri? Minä epäisen tei-
dän parannurestanne, kostka minä näin tei-
dän mennehellä wijkolla seisowan Kokkos-
lan Kaupungin Torilla ja ilman wähin-
däkän sydämmeen liikutusta kuuldelewan näi-
den kurjain hutoja: heidän waroituxensa pi-

dittä

(25)

dittä te vilkana ja nauruna, ja mikä wie-
lä hirviämpi on, teidän paatumurenne olt
nijn suuri, että te juuri samoina päävänä mieletönnä juurissa ajelitta Kaupungin
kaduilla. Sen minä wain mahdan sanoa:
jos että te nytkään kauhistu teidän pahuit-
tamme, nijn ennen pitkää teitä kohtaa näi-
den murhamiesten hirviä loppu. Mutta
minä rukoilen teitä, jos joku rukous wielä
pysty teihin, minä rukoilen teitä Jesuksen
Nimeen! Minä huudan! Jumalan tähden
ja teidän oman onnenna tähden: palaitkat
syynnin retkildä.

§. 17. Wijtä murhamiestä Kokkolan
Pitääjästä, jotka kaikei ovat ollehet Sota-
miehet, olen minä jo Jumala armahta-
koon nijn totta! seurannut Kaula-pölkylle.
Ja minä velkään - - - Ach minä velkään - - -
Suuri Jumala! tee kuitengin minun vel-
koni tyhiäri!

Tästä on minun silmäni edesä monda
Sotamiestä minun sanan-kuulstoistani, jot-
ka Esirwallan käskyllä ovat johdattanehet
näitä murhamiehiä tälle hirviälle mestaus
paikalle. Kuinga taitasin minä nähdä tei-
tä tästä tilasta, ilman waaroitusta, ehkä se
tänapäivänä enämmän vaikuttais teidän
tykönänne kuin ennen. Jumala taitwaasa
ja teidän omatundonne, ovat minun to-

B 5

distä.

distraxani, etta mina usein olen sydammeli-
sisesti rukoillut, neuwonut ja nihdellut tei-
ta, koska mina olen hawaiinnut teidän pa-
hudesaa waeltawan; mutta mitä olen mina
fillä voittanut? Kuka on minua uskonut,
ja kuka minun neuwoani nondattanut? Nämä-
mätkö murhamiehet? Ei millään muotoa.
Heidän poikki hakatut käteensä, heidän päästö-
tömat ruumihinsa ei silloin olis tässä meidän
filsmäimme edesä, ja steilein paljous ei
tekis tätä paitka nijn kauhittawari matka-
miehille nijinkuin se nytt on. Eti tekö, jot-
ka heidän kumpainensa oletta ollehet? Wå-
hän kyllä. Ei olis minua silloin pidetty
Sotamiesten wihollisina, eikä nijn monasti
waihytty sekä minun etta minun Kansa-
welheimi hengiä, nijinkuin nämät murhajat
sanguidesa puhuit, ehkä mina Jumalan ja
kakkin ihmisten edesä taidan todistaa et-
ta me olemme rakastanehet teitä rehetti-
semmästä kuin ne jotka viidenten etuun täh-
den ovat yllättanehet teitä pahuteen. Tämän
hawaiiit murhajat nytt aiwan hy-
win: sillä hädässä ystää tutaan, ehkei he
siitä edeltä kättä woineet uskoa. O! etta
te siis tänäpäivänä heidän esimerkistä tai-
puisitte parempahan mielehen meitä koh-
taan! Ettätkö te ole kuulleet ja nähneet
millä lemmellä ja rakkaudella me olemme

koh-

kohdaneet näitä pahanteeköitä sangiudesaa
koska he jo olit hyvähty ja duomitut pois
muiden ihmisten seurasta? Kuinka paljoa i-
loisemminalla sydämmellä olisimma me wa-
staanottanehet heitä ennen sitä, jos he oli-
sit halainehet meildä neuwoa ja ylösraken-
nusta? Mixi te siis vihaatte meitä? Sen-
tötähden etta me laitamme teidän pahoja
töitäanne? Eikö teidän omatundonne todista,
etta syvät syöstävät teitä onnettomute-
hen: Mittä vihamiehet me silloin olem-
ma, koska me pyydämme estä teitä kado-
turesta? Pitäiskö lapsen vihamaan wan-
hintaan koska hän estä hänens heikolda jääl-
ta jossa hän muutoin olis hukkunut? Siis
Herran Ninehen! uskotat tänäpäivänä
kuinka vilpitöin meidän rakkaudemme on
teitä kohtaan, nijn mina olen wakutettu
etta meidän neuwomme wielä jotalan hy-
vä waiuttais, jotka muutoin tuuleen me-
newät.

S. 18. Sinä suuri Herran Seurakun-
da, joka tässä saapuilla olet! Tutki tätä
hirviäitä weren vuodatusta ja kuinka ju-
ma syndi on ja sen surkiata loppua. Ju-
mala on nytt sitä warten ilmoittanut hä-
nen wanhuskaudensa kiuwanden, etta hänens
velkonsa olis teidän edesänne, ja ettet te
pahaa tekis, 2 Mos. Kir. 20: 20. Miel-
tykä

tykä tästä päävästä laikeen hyvään ja pieni rikos Jumalan käskyä vastaan muistutakohon teille tämän päävän kauhisturen ja herättäkön hirmun teisä, kaikkia jumalattomutta vastaan: Puhukat tästä hirviästä tapauresta kotona oleville: Kertokaat siellä sitä usiasti teidän lapsilleenne ja lasten na lapsille, että hekki ymmärräisit mikä omittomius noudatta kaikkia laiskoja, tottelemattonia ja pahanilisia, ja tehtät heille niistä hartahita waroituria koska he rikowat. Kawahatakat itse teitänne kaitista syytistä ja pahudesta, ja Jumalan armon kautta akteroitkat Christillisen elämäkerästä ja nihdettomasta omasta tunnosta Jumalan ja ihmisten edesä. Vältäkaat niistä pieniä rikoxia joista suuremmat tulevat nijinkuin itte helvettiä, ja ne vähem-mätkin synnit olkohon aina nijn kauhittavat teidän tunnoisanne kuin pöwelini kirves!

Ach surutoin, kostas synnistä lakkaat,
Kuings kauwan synnis murhetoinna makaat?

Ah herää herää aika on jo tull,
Wiel tahto Jumal laupias olla sull.

Ah! kuinga hartast herättele Herrä,
Ja pyytä sinua oikiall tielle kerran:

Waikk olet kauwan kyllä wijovnyt,

Te kijusti katumus, ja joudu mytt.
Suom. Virsi. Kirj. N:o 408. v. 1, 2.